

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELMÉT ELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

A jövő nemzedékek védelme a helyi önkormányzat szintjén

Dr. Bándi Gyula

A jövő nemzedékek érdekeinek
védelmét ellátó biztoshelyettes

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELMEI ELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Komárom-Esztergom megye Környezetvédelmi Programja, 2014-2020

Párhuzamok KP és AJBH tevékenység között – ennek példái:

Komárom-Esztergom megye is ugyanazon legfontosabb stratégiai kihívások előtt áll:

- az erőforrások takarékos, hatékony használatára támaszkodó környezetbarát gazdaság megteremtése;
- biztonságos és jó minőségű élelmiszer- és vízellátás biztosítása, ahol a termőföld és a vízkészletek védelme, fenntartható hasznosítása magas szinten biztosított;
- a biológiai sokféleség és az ökoszisztéma szolgáltatások védelme, fenntartása;
- a környezeti lehetőségekhez és korlátokhoz illeszkedő területhasználat.

Fontos tényezője a jövőképek a vidéki lakosság megélhetésének, lakhelyén való érvényesülésének biztosítása a fenntarthatóság elvein nyugvó tájhasználat révén, **ahol a jól-léthez szükséges erőforrások igénybevétele és az ökoszisztéma szolgáltatások feltételrendszere között összhang van.**

Emellett a városi környezet is élhetőbbé, egészségesebbé válik az emberi léptékű, **energiatakarékos épületek és infrastruktúra, az egészséges és tiszta környezet, a bővülő zöldfelületek révén.** Mindezek következtében sikeres az éghajlatváltozást erősítő tényezők csökkentése és az elkerülhetetlen változások hatásaihoz való alkalmazkodás.

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Általános célkitűzések:

- a természeti erőforrások, természeti értékek, ökoszisztémák védelme, az életközösségek működőképességének megőrzése, a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása;
- a jó életminőség és az egészséges élet közvetlen környezeti feltételeinek biztosítása;
- a társadalmi-gazdasági fejlődés, a növekvő jólét a csökkenő környezetterhelés és a termelői folyamatok „fenntarthatósága” mellett legyen biztosítható.

A megye specifikus környezeti célkitűzései:

- a kiemelt gazdasági értéket és potenciált jelentő természeti erőforrás, a vízbázisok védelme;
- a felszíni vizek települési és természeti érdekeket is egyaránt figyelembe vevő komplex rendezése;
- az urbanizált térségek közé ékelődő, természeti és táji értékvédelem alatt álló nagy kiterjedésű területek védelme;
- a megye mező- és erdőgazdasági termelési potenciáljának megőrzése, fenntartható használata;
- a megye erősen urbanizált és iparosodott térségeiben a lakosság életminőségét és egészséges életvitelét befolyásoló káros környezeti hatások csökkentése.

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

A Megyei Környezetvédelmi Program általános és specifikus megyei célkitűzéseivel összhangban kialakított akcióprogramok

- 1. Hulladékgazdálkodás
- 2. Levegőminőség állapotának javítása
- 3. Zajterhelés csökkentése
- 4. Vízgazdálkodás
- 5. Települési vízminőségvédelem
- 6. Épített örökség védelme
- 7. Zöldfelületek védelme
- 8. A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem
- 9. Talajok védelme és fenntartható használata
- 10. Ásványvagyon, megújuló energia gazdálkodás
- 11. Kármegelőzés, kármentesítés
- 12. Környezetbiztonság

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TÁMOGATÓ
BIZTOSHELYETTES

Komárom-Esztergom megye Környezetvédelmi Programja, állapot ismertetés

- Vörösiszap: Almásfüzitőn (7 db kazetta) és Neszmély (völgyzárógátas tározó) településeken. A pernye- és meddőhányók, vörösiszap tárolók kiporzásából adódó diffúz szennyezés folyamatosan csökkenő tendenciát mutat.
- A közlekedésből eredő levegőterhelés továbbra is jelentős. Jelenleg nincs olyan, az egész megyét lefedő mérőhálózat, amely megbízható és pontos képet adna a megye térségeinek levegőminőségéről és annak változásáról.
- Az Országos Környezeti Kármentesítési Program (OKKP) keretében a megyében 66 db folyamatban lévő kármentesítés van, tényfeltárás, beavatkozás vagy kármentesítési monitoring szakaszban.
- A Duna medersüllyedése jelentős hidromorfológiai hatást okoz. A mellékágak gyakori kiszáradása, lefűződésük folyamata, értékes élőhelyek eltűnéséhez vezet.
- A közúti közlekedésből származó térségi jelentőségű zajterhelés az 1. sz. főút, 10. sz. főút, 11. sz. főút, 13. sz. főút és 81 sz. főút belterületi szakaszait érinti. 17 településen található jelentősebb üzemi eredetű zajkibocsátás. Az agostyáni lőtér környezetében a zajkibocsátás visszatérő probléma.

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

I. A Jövő Nemzedékek Szószólójának feladatai és az Alaptörvény P) cikke

- A Jövő Nemzedékek Szószólója az egészséges környezethez való alapjog (XXI. cikk), a testi és lelki egészséghez való alapjog (XX. cikk) és az Alaptörvény P) cikkében garantált, a nemzet közös örökségének védelméről illeto kérdésekben jár el.
- Állampolgári panaszokat vizsgál, jogszabályok módosítását kezdeményezi, jogszabálytervezeteket véleményez és elvi állásfoglalást ad ki. Semleges fórumot biztosít a kormányzat, a gazdasági szereplők, a tudományos élet és a társadalmi szervezetek párbeszéde számára.
- Alaptörvény P) cikk: „A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek *védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése* az állam és mindenki kötelessége.”
- **Hármas kötelezettség!**

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

II. A Szószóló és az önkormányzat

- 1) Településrendezés
- 2) Településképi Arculati Kézikönyvek és a településkép-védelem változó jogi szabályozása
- 3) Települési zöldfelületek védelme
- 4) Talajok védelme
- 5) Felszín alatti vizek védelme
- 6) Települési hulladék

1) Településrendezés

AJB-939/2017. (Csévharaszt)

- Aarhusi Egyezmény hatálya alá tartoznak, a társadalmi nyilvánosság részére biztosított tájékoztatási, véleménynyilvánítási és javaslattevési előírások az érintettek számára jogosultságot keletkeztetnek.
- Figyelemmel kell lenni arra is, hogy a településrendezési eljárásokban a lakosság részvétele – a tervek társadalmi véleményeztetése – az Alaptörvényben rögzített egészséges környezethez való alapjog települési érvényesítésének, egyben az Étv. 3. § (2) bekezdésében rögzített (helyi) társadalmi nyilvánosság és közösségi ellenőrzés érvényre juttatásának eszköze.
- az Önkormányzat polgármestere az előzetes tájékoztatót – a Tr.Kr. előírása ellenére – nem küldte meg a partnereknek, ami sérti a partnerek jogait és ezzel a jogállamiság, valamint a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményével összefüggő visszásságot okozott.

2) Településkép-védelem

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

- A településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény és vhr-jei
- Településképi arculati kézikönyv és ezen alapulva a településképvédelmi helyi önkormányzati rendelet
- Útmutató a településképi arculati kézikönyvek készítéséhez, illetve egy minta településképi arculati kézikönyv, a fiktív „Magyarszéphely” településre
- Helyi építészeti örökség védelmének jelentősége: **2018. december 31-ig biztosított a védelem településképi rendelet hiányában, ha addig nem lépnek, elvész a védelem!**

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

3) Települési zöldfelületek védelme

- Szigligeti Településvédő Kör és az önkormányzat együttműködésének jó példája, számos hasonló helyi kezdeményezés már sikeresen működik
- A településképi arculati kézikönyvbe és a településképi rendeletbe is integrálhatóak a zöldfelület kialakítására irányuló szabályok

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELMEI ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

4) A talajok védelme - állásfoglalás

Helyi feladatok az állásfoglalás szerint:

- a helyi talajvagyon felmérése: éves értékelés a mezőgazdasági, a természeti, valamint a lefedett területek talajvagyonának változásáról, a kármentesítésre váró területek alakulásáról.
- a talajok mennyiségi fogyásának, minőségi romlásának megállítása, a talaj multifunkcionalitásának, az egyes funkciók ellátására való képességének megőrzése.
- a talajfedést a városokon belül megállítani. (A lefedett talajú területek a növekedésével a zöldfelületek zsugorodnak, megszüntetve különösen a talaj csapadék felvevő képességét, mikroklimatikus hatását).
- helyi szinten a barnamezős beruházások támogatása
- helyi mezőgazdasági programban a környezeti szempontok erősítése, gazdák támogatása,
- talajerózió elleni védekezés erősítése az önkormányzati területeken példamutatással
- az integrált növényvédelem elterjesztésének segítése (helyi sajtó segítségével)
- a helyi ismeretek összegyűjtése a talajokról és talajhasználatokról

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

5) Felszín alatti vizek védelme – állásfoglalás (2017)

Főbb megállapítások:

- víz nélkül nincs élet
- a kutak felülvizsgálata mindenki érdeke
- minden kút közösséget hoz létre: a felszín alatti vizek használóinak közösségét;
- minden kút használata e közösséget és minden egyes tagját közvetlenül érinti, meghatározza ingatlanának használatát,
- a kút szerepe sokféle, sokak számára az ivóvízhez és élelmiszerhez jutás szinte egyetlen elérhető forrása, életmódjának, életminőségének meghatározó tényezője;
- a szennyező kútból csak szennyezett vizet lehet kivenni;
- a rosszul megépített, vagy meghibásodott, magára hagyott kutak az ember szeme elől rejtett módon járulnak hozzá a felszín alatti vizek szennyeződéséhez;
- számos olyan eset vált már ismertté az országban, ahol a meghibásodott, felhagyott kutakon keresztül jutott a felszínről vagy a szennyezett talajvízből a közüzemi ivóvízellátásra igénybe vett vízadókba a szennyeződés;
- az ország közüzemi ivóvízellátásának kb. felét 80 m-nél sekélyebb kutak biztosítják, és számos területen ezen vízadók esetleges elszennyeződése vagy túlhasználata esetén nincs is lehetőség más vízbázis reális költségen történő igénybevételére;
- a vízkészletek végesek, és emiatt csak úgy lehet velük gazdálkodni és azokat a használók között igazságosan megosztani, ha az üzemelő kutakról az állam mint a felszín alatti vízvagyontulajdonosa teljes körű információval rendelkezik;

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TARTÓ
BIZTOSHELYETTES

5) Helyi feladatok a felszín alatti vizek védelmében

- Fel kell mérni, hogy a kutak felülvizsgálata, a nem megfelelő helyen, illetve módon létesített kutak, megszüntetése, illetve rendbetétele milyen társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi következményekkel jár és a negatív hatások milyen eszközökkel, intézkedésekkel előzhetőek meg, illetve hatástalaníthatók. Illetve, hogy mindez milyen költségeket jelentene.
- Ez segítené az épületek energiahatékonyságának javítása iránti programhoz is hasonló országos program kidolgozását és végrehajtását.
- A felszín alatti vizek védelme csak társadalmi összefogással és a vizek egységes kezelésére kiterjedő, az elővigyázatosság és a megelőzés elvén alapuló állami szerepvállalással biztosítható. Ez feltételezi az állami engedélyezési rendszer fenntartását, a bejelentés lehetőségének egészen szűk körre szorítását, valamint az állami tulajdonosi hozzájárulás előzetes beszerzését.
- A ma érdekkonfliktusainak feloldása nélkül nem biztosítható a jövő nemzedékek érdekeinek védelme sem. Utódaink védelmében nem engedhetjük meg, hogy a felszín alatti vizek használatához fűzött egyéni érdekek elsőbbséget szerezhessenek a közösség érdeke fölött. Minden döntést, amely hatással lehet felszín alatti vizeinkre azzal a tudattal kell meghoznunk, hogy a fizikai létezés alapjáról döntünk, az emberi, az állati és a növényi élet alapjáról.
- A nemzedékek közötti igazságos természeti erőforrás megosztás feltételezi, hogy a jelen nemzedékek életét, megélhetési forrásait az állam mellett **az önkormányzat is úgy alakítja, hogy tiszteletben tartja a természeti környezet megújuló képességét, ökológiai integritását, gazdasági fejlődését ahhoz igazítja, társadalmi működését ezek tiszteletben tartásával alakítja ki.** Ha így élünk, akkor az Alaptörvény által megerősített értékrend szerinti kötelezettségünket is teljesítjük.

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Tatai karsztvíz, a Kismosó forrás ügye

- Panasz a lakást veszélyeztető tatai karsztvízzel kapcsolatosan
- A bányák bezárása óta a karsztvíz szintje folyamatosan emelkedik, ennek ellenére a karsztjáratokat módosító építkezések folytatódtak, miközben a karsztvíz okozta károk elhárítása csupán tervezés alatt áll. A karsztvíz szennyező anyagokkal telítődik.
- Megkerestük a Győr-Moson-Sopron Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságot továbbá Tata Város polgármesterét
- A megkeresettek részletes tájékoztatásából kitűnt, hogy a problémát ismerik, az ügyben a hatósági eljárások még folyamatban vannak, az érintett hatóságok és az Önkormányzat megteszik a hatáskörükbe tartozó intézkedéseket. A probléma rendezéséhez a város állami támogatást nyert.
- Az ügyben jelenleg nincs olyan jogerős hatósági döntés, amelyet felülvizsgálhatnánk, alapvető jogokkal kapcsolatos visszásság gyanúja nem merült fel, ezért az eljárást megszüntettük.
- Ugyanakkor e probléma többeket érint, melynek hathatós rendezése mielőbb szükséges.

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

6) Szószólói állásfoglalás a hulladékos közszolgáltatásról

2018. November

Minden tevékenységet úgy kell végezni, hogy **az a környezetet a lehető legkisebb mértékben terhelje, és azt a jövő nemzedékek számára megóvja**. Ezt szolgálja az uniós és a hazai környezetjog alapját képező **szennyező fizet elve**, amely alapján a hulladékgazdálkodásban gazdasági eszközökkel kell ösztönözni a hulladéktermelés elkerülését, az újrahasználatot és a hulladék újrahasznosítását.

A hatályos hazai szabályozás nem érvényesíti kellőképpen ezeket az elveket, **hiányzik a polgárokat ésszerű hulladékgazdálkodásra ösztönző anyagi érdekeltség**. A hulladéklerakási járulékot nem a hulladéktermelő, hanem a közszolgáltató fizeti, amely annak keletkezését valójában nem tudja mérsékelni. Mindez a környezet védelmét szolgáló közszolgáltatási rendszert alapjaiban érinti. A lakosság környezeti tudatossága pedig továbbra is elmarad a szükségestől.

A **hatályos jogszabályok ellentmondásosak** (pl. a feladat-és hatáskörök tekintetében) és folyamatosan változnak (hatálybalépése óta a hulladéktörvény legalább 400 ponton változott). A szabályozás túlságosan gyakori változása aggályos lehet a jogbiztonság követelménye szempontjából. Hasonló okból aggályos, hogy a Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelő Zrt., (a továbbiakban: NHKV Zrt.) olyan Országos Hulladékgazdálkodási Közszolgáltatási Terv (OHKT) alapján hoz döntéseket, és alapít arra finanszírozási kérdéseket, amely már második alkalommal csak a tárgyév végére készül el.

- A törvény a **települési önkormányzatok feladatává teszi** a hulladékgazdálkodást, azonban az ehhez szükséges szabályozási és gazdálkodási jogosítványaik nagy részét az NHKV birtokolja. A szabályozásban **keverednek a magánjogi és közhatalmi jogviszonyok**. Az NHKV által kibocsátott megfelelőségi vélemény nélkül közszolgáltató nem működhet, ugyanakkor annak megadása illetve visszavonása tisztázatlan eljárásban, alapvető eljárásjogi garanciák híján születik, s ellene az Alaptörvényben által garantált jogorvoslással sem lehet élni.
- A költségek növekedésével is összefüggésben a hulladékgazdálkodási **közszolgáltatási díj** jelenleg csak a tényleges költségek egy részét fedezi. Az NHKV Zrt. ráadásul rendszeresen több hónapos késéssel utalja át az általa ugyancsak késve beszedett díjakból a közszolgáltatók számára nem ellenőrizhető módon számított összegeket. Az ebből fakadó átmeneti vagy tartós forráshiány immár a biztonságos ellátást veszélyezteti. A napi finanszírozási problémák mellett elmaradnak az eszközfejlesztések, ami a környezet veszélyeztetése mellett önkormányzati vagyonszűkítést is okoz. A megfizethető díjszint megtartása társadalmi érdek, de az a szolgáltatás színvonalának garantálása is; ehhez viszont a kieső bevételeket más módon folyamatosan pótolni kell(ene).

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

- Elvárás az állami és önkormányzati szerepek és a közszolgáltatásért való felelősség közötti összhang megteremtése, figyelembe véve a helyi igényekhez és adottságokhoz való alkalmazkodás szükségességét és elkerülhetetlenségét
- a helyi szabályokat az önkormányzat rendelete tartalmazza, a közszolgáltatót az önkormányzat választja ki, mégis tevékenységének megfelelőségét az állami szereplő, az NHKV Zrt. értékeli függetlenül attól, hogy az önkormányzatnak mi a véleménye a közszolgáltatóról;
- a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási rendszerváltozás után a Mötv. és a Ht. továbbra is a települési önkormányzatok közfeladataként szabályozza a hulladékgazdálkodást, viszont azok mozgástere jelentősen csökkent. A törvényi változások azonban nem tették egyértelművé, hogy a hulladékgazdálkodás **már nem helyi közügy, hanem csupán helyben ellátott közfeladat**, amely a meglévő rendszerben koherencia-problémákat, illetve bizonytalanságot okoz;
- a tulajdonos (önkormányzat) gyakorlatilag alig rendelkezik ráhatással a szolgáltatásért járó ellenszolgáltatásra, annak mértékére;
- az önkormányzati vagyon és felette való rendelkezési jog több szempontból is korlátozott

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

III. Az Önkormányzatok számára releváns állampolgári panaszok

- 1) Hulladékkal kapcsolatos állampolgári panaszok
- 2) Szennyvízzel kapcsolatos panasz
- 3) Zajpanaszok (szórakozóhelyek, sportrendezvények)
- 4) Fakivágási engedélyezések
- 5) Állattartással kapcsolatos panaszok
- 6) Helyi természetvédelem
- 7) Lőterek

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

1) Hulladékkal kapcsolatos panaszok

- Az elmúlt két évben igen sok hulladékkal kapcsolatos panasz
- Jórészt azonos problémák:
 - nem lehet kisebb tároló/gyűjtőedényt használni (60 liter)
 - választható ugyan kisebb gyűjtőedény, de csak nagyon szigorú keretek között
 - műanyag zsák kötelező használata hulladék gyűjtésére a korábbi tárolóedény helyett
 - nincs lehetőség a szolgáltatás szüneteltetésére

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

AJB 412/2018. ingatlanon felhalmozott hulladék

- környezeti konfliktus: a panaszolt által végzett tevékenység hozzájárul megélhetési költségeihez
- a jegyző késlekedett a hulladékgazdálkodási hatósági eljárás megindításával
- kötelezés ügyében hozott határozat végrehajtása elmaradt
- a kijelölt jegyző a végrehajtás költségeit nem háríthatja át a kijelölést kérő hatóságra.
- a Kvt. hatálya alá tartozó ügyekben a végrehajtás foganatosítása nem került az állami adóhatóság feladatkörébe
- az érintett önkormányzatok és más állami szervek együttműködése szükséges.

Felkértük a jegyzőt:

- gyakorolja hulladékgazdálkodási hatáskörét teljes körűen
- intézkedjen a végrehajtás elrendeléséről.

Felkértük a Kormányhivatal vezetőjét:

- segítse elő a kormányzati környezetvédelmi feladatok területi végrehajtását
- működjön közre abban, hogy a forráshiányos település milyen módon segíthető.

2) Szennyvízzel kapcsolatos panasz

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME T ELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

AJB-340/2018. zárt szennyvíztárolók „szikkasztóként” történő működése

- A vízgazdálkodás helyben biztosítandó, kötelezően ellátandó közfeladat
- Szennyvíz nem megfelelő kezelése súlyos környezeti problémát indukálhat
- A vízgazdálkodásra vonatkozó helyi rendelet nem tartalmaz rendelkezéseket
 - a közszolgáltatás ellenőrzésére
 - az önkormányzati hatósági feladatok ellátására.
- A jegyző nem érvényesítette a vízgazdálkodási és környezetvédelmi követelményeket:
 - nem vizsgálta – más hatóság előtt sem kezdeményezte – a sérelmezett szennyvíztárolók állapotát
 - döntéseit harminc éves építésügyi határozatok alapján hozta
 - nem kezdeményezte a vízügyi hatóságnál a közszolgáltatási bírság kiszabását.

Felkértük a jegyzőt a tényállás alapos tisztázását követően kezdeményezzen építésügyi hatósági, és vízügyi hatósági eljárást.

Felkértük polgármestert, hogy kezdeményezze a helyi rendelet megfelelő módosítását

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

3) Zajpanaszok

- Több panasz szórakozóhelyek illetve sportpályák zajhatásaival kapcsolatos
- A Kvt. 31. § (1) bekezdése alapján – téves jogértelmezéssel – a jogalkalmazásban számos esetben nem tekintik zajvédelmi hatáskörbe tartozónak a sportpályák használatával járó zajt, mert az határértékekkel nem jellemezhető és szerintük nem minősül mesterségesen keltett energia-kibocsátásnak
- A ZajKr. 1. § (1) bekezdése szerinti hatálya minden tevékenységre, létesítményre kiterjed, amelyek környezeti zajt, illetve rezgést okoznak vagy okozhatnak.
- A veszélyes mértékű környezeti zaj a ZajKr. 2. § b) szerint olyan szabadidős zajforrástól származó zaj, amelyre jellegéből adódóan határértéket megállapítani nem lehet, mert azonos körülmények között nem ismételtető és érzékszervi észleléssel megállapíthatóan a hatásterületen élő lakosság nyugalma zavarja.
- Ez a fajta zavarás már elegendő lehet birtokvédelem megállapításához, vagy ha a zajforrás nyitva tartási idejének korlátozásához.

AJB-829/2018. – a panaszos azt sérelmezte, hogy a lakótelepen lévő sportpálya használata elviselhetetlen zajjal jár

- Felveti az egészséges környezethez és a testi és lelki egészséghez való jog érvényesülésének kérdéskörét, ezek együttesét és potenciális kollízióját.
- Megállapítások:
 - gyakori konfliktus
 - sportolás és rendszeres mozgás támogatása ↔ a környezet védelme
 - egyének alapjoga sérülhet
 - pálya zárhatóságának hiánya → nem biztosított a pihenéshez való jog
 - megszüntetése csak végső megoldás → érdekek megfelelő súlyozása
- Intézkedés adott esetben:
 - Polgármester kezdeményezze a pálya nyitva tartási idejének meghatározását és zárhatóvá tételét
- A polgármester egyetértett, intézkedést kezdeményezett.

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELMEI ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Az AJB-1793/2018. sz. jelentés: a zajpanasz a területrendezési eljárásra is visszavezethető, a jelentés néhány megállapítása:

- A módosítási kényszer nem állt fenn és meg kellett volna őrizni a korábbi területfelhasználási egységet. Megállapítottuk, hogy a Gödöri-dűlő és a Szőlőhegy területei egyes részeinek átminősítése visszasságot okozott a jogállamiság, valamint a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményével és az egészséges környezethez való joggal összefüggésben.
- Az övezeti besorolás miatt, lévén, hogy a szóban forgó területeket beépítésre nem szántnak (mezőgazdasági területek) minősítették, az a Zr. fogalom meghatározása szerint nem **védendő terület**, így a zajterhelési határértékeket a településrendezési eljárás során, azaz a tervezési szakaszban nem vették figyelembe. Emiatt a Gödöri-dűlő és a Szőlőhegy védendő épületei zajvédelem nélkül maradtak.
- A településrendezési eljárás egy összetett tervezési folyamat, ahol az ágazati előírásokra is kiterjedően, komplex módon, körültekintően kell eljárni.
- A vizsgált terület kapcsán a településrendezési eszköz átdolgozása és elfogadása során kizárólag az építésügyi ágazati szintű OTÉK 36. § (6), majd 38. § (8) bekezdésnek való – a valóságban kialakult állapotok figyelmen kívül hagyásával történő – megfelelést érvényesítették, ugyanakkor mellőzték a Zr. és a Hsz. fenti rendelkezéseit.
- A rendelkezésünkre álló adatok szerint az ott lakókat egyetlen esetben sem tájékoztatták arról, hogy a területfelhasználási egység módosítása az építési és adóigazgatási szabályok módosulásán túl milyen zajvédelmi következményekkel jár, és a településrész zajvédelmi szempontból védelem nélkül marad.
- A kártalanítási kötelezettség a magasabb szintű jogszabálynak való megfelelési kényszertől függetlenül fennáll.

A közterületen tartott alkalmi rendezvényekkel kapcsolatos AJB-184/2018. számú jelentés főbb megállapításai a helyi zajvédelmi szabályozás (Ör.) lehetőségéről

- A Zr. 2016. február 1-től hatályos szabályozása **határozott különbséget** tesz **kizárólag közterületen tartott alkalmi rendezvények**, illetve a **nem, vagy csak részben közterületen tartott alkalmi rendezvények** között a fogalmakat is definiálva.
- Képviselő-testület szabályozási lehetősége csak azokra a helyi környezetvédelmi ügyekre terjed ki, amelyek **hatásterülete az önkormányzat közigazgatási határain belül van és nem terjed a közigazgatási határokon túl**
- **Határértéket nem állapíthat meg az Ör.** (szigorúbbat sem), erre a miniszternek van felhatalmazása. A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendeletben (**Hér.**) **megállapított határértékek** azonban **vonatkoznak** az Ör.-ben szabályozott zajforrásokra, tevékenységekre is. A kizárólag közterületen tartott alkalmi rendezvényekre a **Hér. 1. melléklet szerinti határértékek** vonatkoznak, a 2. § (4) bekezdés szerinti 65 és 55 dB NEM!
- **Eljárási szabályokat**, valamint ezekkel összefüggésben jogkövetkezményként **közigazgatási (eljárási) bírságra** vonatkozó rendelkezéseket megállapíthat az Ör., lényeges azonban, hogy a Zr. zajbírságra vonatkozó fejezete SEM vonatkoztatható az Ör.-ben szabályozott ügyekre
- **Helyi zajvédelmi hatóság** az Ör. szerinti zajvédelmi ügyekben a **Képviselő-testület**, a hatáskört származtatva az Ör. alapján a **jegyző, polgármester vagy bizottság** is gyakorolhatja

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Szórakozóhelyekkel kapcsolatos zajpanaszok

- E panaszok különböző hatáskörben eljárva is kezelhetők
- A hatóságok többször csak egy hatáskörben eljárva intézkednek, pedig a hatásköreiket akár párhuzamosan is alkalmazhatnák (van erre is példa)
- Például: ha zajhatósági hatáskörben eljárva a határérték túllépése megállapítható, akkor hivatalbóli intézkedés is indokolt lehet kereskedelmi hatáskörben (tevékenység is korlátozható indokolt esetben).

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

4) Fakivágási eljárások

- Alapkérdés a **települési zöldfelület** megóvása
- A fakivágási eljárások esetén megfigyelhető az a tendencia, hogy az eljáró hatóság pusztán a kérelmezőt értesíti a hatósági döntésről, arra hivatkozással, hogy fakivágások esetén nincsen jogszabályban meghatározott mértékű hatásterület.
- Fontos kiemelni, hogy a lakosok a környezetükben álló fákat általában magukénak érzik, és így, amikor szembesülnek a fakivágási munkálatok elkezdésével, társadalmi vita, jogi eljárások kezdődnek, amelyek több közigazgatási szerv részvételével, évekig elhúzódhatnak.
- Az ombudsmani vizsgálatok azt támasztják alá, hogy a fakivágási eljárások esetén mindenki akkor jár jól, ha az eljárás folyamatáról értesül, abban részt vehet, és így az elsőfokú, ill. másodfokú határozat kellően megalapozott és társadalmilag elfogadott lehet. Így van esélye annak, hogy itt ténylegesen le is zárul az eljárás.
- Vonatkozó ügyeink: AJB-666/2012, 667/2012, 3201/2012, 2898/2014
- **Kiemelt általános kérdés:** a fák ökológiai szerepe, ökológiai szolgáltatása

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

- Az AJB-565/2018. számú, fa kivágását érintő ügyben **megállapítottuk**, hogy a **jegyzői birtokvédelmi határozat** végrehajtására meghatározott háromnapos határidő, illetve a bírósági felülvizsgálatra nyitva álló tizenöt napos határidő szabályai nincsenek összhangban, alkalmazhatóságuk kérdéses, ezért a szabályozás alapjogokkal összefüggő visszásság közvetlen veszélyét hordozza magában.
- A panaszos azért fordult a hivatalhoz, mert a telekszomszédját zavarták a fái, birtokvédelmi kérelme alapján pedig a jegyző a nyírfák visszavágását, illetve a platánfa elhalasztott időpontban történő, két éven belüli, azaz jövőbeli kivágását rendelte el.
- Felkértük az érintett község jegyzőjét, hogy a jövőben fordítson kiemelt figyelmet a fás szárú növények védelmére, a birtokvédelmi hatáskörét a jogszabályokban meghatározott keretek között gyakorolja.
- Az igazságügyi miniszter figyelmét felhívtuk az egységes jogalkalmazást hátráltató problémákra és kértük, hogy a jegyzői kar felügyeletét ellátó miniszterrel együttműködve fontolja meg olyan intézkedések megtételét, melyek a Br. (kormányrendelet) alapján hozott jegyzői birtokvédelmi határozat végrehajtási határideje és a jogorvoslatra nyitva álló határidő kérdésében, valamint a jogorvoslatról szóló teljes körű tájékoztatás tekintetében egyértelművé és egységessé teszik a jogalkalmazást.

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

5) Haszonállattartás

- Tipikus panaszok: bűz, legyek elszaporodása, túl közeli ló tartás, az ingatlan használhatatlan, gyermekek nem merik kiengedni, nem tudnak teregetni, az állampolgárok nem tudják elérni, hogy ne tartsanak illetve kevesebb állatot tartsanak, vagy szabályosan, bűz és más ártalmak nélkül tartsanak a szomszédban állatot.
- A jogalkalmazóknál bizonytalanság merül fel, milyen konkrét jogi érvek alapján tilthatnak vagy korlátozhatnak állattartást határozatban egy településen, mivel helyi rendelet erre nem adhat lehetőséget. Csak állatorvos által megállapított állatvédelmi veszélyhelyzet esetén lehet korlátozni az állattartást.
- A panaszosok jellemzően a jegyzőkhöz fordulnak a panaszokkal, birtokvédelmi kérelmet nyújtanak be. A 2015. április óta hatályos birtokvédelmi eljárási rendelet (17/2015. (II.16.) Korm. r.) rendkívül rövid eljárási határidőt állapított meg (15 nap) ami alatt a bonyolultabb kérdésben igen nehéz dönteni.
- Javaslat: űrlapok készítésével segíteni az ügyféli joggyakorlást (tényállás könnyebb tisztázása érdekében)
- Eszközök:
 - Panaszok esetén járási hivatalnak jelezenek (pl.: népegészségügyi szervnek rágcsló veszély esetén)
 - Birtokvédelmi lehetőségekről tájékoztassák a panaszosokat

6) Helyi természetvédelem

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME T ELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

- Településrendezési eszközök elfogadása/módosítása esetén ha környezeti vizsgálatot (SKV) folytatnak az egyeztetési eljáráshoz kapcsolódóan, a környezetért felelős szerveket az SKVr. alapján kell bevonni, nem pedig az egyeztetési eljárásra vonatkozó építésjogi szabályok szerint. Így a természetvédelem tekintetében felelős jegyzőt is be kell vonni, ha a tervezett módosítások helyi természetvédelmi értéket érintenek.
- Fontos a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során a megfelelő tájékoztatás: az Aarhus-i Egyezmény sérelmével jár, ha az ÖK nem tájékoztatja a Tervezési Program módosulásáról a nyilvánosságot.
- Az egyeztetési eljárás feladata a településrendezési eszközök szakmai megalapozása, amely során az Önkormányzat feladata az esetlegesen ütköző vélemények egyeztetése. Ezért a bevont szervek véleménye nem hagyható teljesen figyelmen kívül, mert egy ily módon „kiüresített” eljárás természeti és kulturális értékek elvesztését okozhatja.
- Szoros kapcsolat a településképi szabályozással

7) Lőterek létesítése

- A lövészeti zaj komoly egészségügyi kockázatot jelent, emellett nagy hatásterület jellemzi, a lakosság megóvása érdekében az önkormányzat fellépésének megvan a lehetősége
- Fontos az alapos (zajszempontú) feltárás és hatósági megelőzés, a lőtér működését követően a szerzett jogok gyakorlása miatt érdemi változást nehezebb elérni
- A Jegyző adja ki a zajkibocsátási határozatot – fontos a tényleges hatásterület megállapítása, ennek ismeretében a döntés meghozatala, valamint a hatásterületen élő ügyfelek bevonása
- Az önkormányzat rendeleti úton korlátozhatja a lőterek működését (ld. Budaörs esetében)
- Vonatkozó jelentések: AJB-1154/2017, AJB-1943/2017

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

8) Településrendezés

AJBH 676/2017.

- A Balatonakarattya Partalja Tájvédő Egyesület (továbbiakban: Egyesület) azért fordult panasszal az alapvető jogok biztosához, mert Balatonakarattya Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a község településrendezési eszközei módosításának előkészítése és elfogadása során – álláspontjuk szerint – a természetvédelmi szempontokat és egyéb észrevételeket figyelmen kívül hagyta, valamint a Balaton-part tájkarakterét megváltoztató, a község építészeti karakterétől idegen beépíthetőségi feltételeket állapított meg.
- Balatonakarattya Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a település teljes területére készülő településszerkezeti terv elkészítéséhez a megalapozó vizsgálatot és az alátámasztó javaslatot a jogszabályok alapján nem készítette el, valamint a megalapozó vizsgálat során a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervében lehatárolt kiemelt térségi övezeteket a jogszabályi előírások alapján nem határozta le. Ezzel a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményével és az egészséges környezethez való joggal összefüggő visszásságot okozott, és nem teljesítette a nemzet közös öröksége védelmével, fenntartásával és megőrzésével összefüggő az Alaptörvény P) cikke által előírt állami feladatokat, alkotmányos kötelezettségeket.

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

- Balatonakarattya Község Önkormányzatának Képviselő-testülete az együttműködés elvét, az Egyesületnek, valamint az Egyesület céljaihoz csatlakozó ingatlanulajdonosok tisztességes eljáráshoz való jogát és petíciós jogát megsértette azzal, hogy az Egyesület előzetes véleményében foglaltakat az Egyesület elnökének mint magánszemélynek a magánvéleményeként vette figyelembe, illetve utasította vissza, és nem törekedett az Egyesület előzetes véleményében foglaltakkal összefüggésben a konszenzus kialakítására.
- Az Önkormányzat a településrendezési eszközök módosításával összefüggésben a környezeti vizsgálati eljárást a jogszabályi rendelkezésekkel ellentétesen, hiányosan folytatta le.
 - Elmulasztotta az SKVr. 7. §-a szerint a környezeti vizsgálati tematika véleményeztetését a környezeti értékelés elkészítéséhez szükséges.
 - A környezet védelméért felelős szervek közül – érintettségük ellenére – nem vonta be a helyi környezet és természet védelemére kiterjedően a települési önkormányzat jegyzőjét, továbbá kulturális örökség (műemlék, régészet) védelmére kiterjedően Budapest Főváros Kormányhivatalát.
 - A környezeti vizsgálatban elmulasztotta a Natura 2000 hatásbecslési eljárás lefolytatását.

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Köszönöm a figyelmüket!

Elérhetőségeink:

jno@ajbh.hu

Facebook: A Jövő Nemzedékek Szószólója

Honlap: www.ajbh.hu/dr.-bandi-gyula